

Technische hulp alleen is onvoldoende om het nijpende tekort aan watervoorziening in de ontwikkelingslanden op te heffen. De rijke landen moeten meer aandacht besteden aan de opleiding van mensen in onontwikkelde gebieden. Ook verbetering van de infrastructuur en de toepassing van geëigende technieken vereisen extra aandacht. Dit is de mening van prins Claus, die op 13 september 1976 sprak tijdens de opening van het vier-daagse congres van de Internationale Vereniging van Waterleidingbedrijven (IWSA) in de RAI in Amsterdam. Hij beschouwde het als een privilege aanwezig te mogen zijn op een congres, waar meer dan 1200 waterleidingdeskundigen een onderwerp bespraken dat de zorg heeft van elke regering, organisatie en elk mens in de wereld afzonderlijk. Op grond van eigen ervaring tijdens reizen door verschillende tropische landen zei hij ervan doordrongen te zijn, dat het niet voor handen zijn van goed en gezond drinkwater ertoe bijdraagt dat vele streken in de wereld niet kunnen delen in de sociale en economische vooruitgang die elders wordt bereikt.

Door de bevolking van goed en verantwoord drinkwater te voorzien kan zijns inziens in belangrijke mate bijgedragen worden aan de verbetering van de gezondheid van de mensen in de arme streken van de wereld, die tegelijkertijd een essentiële voorwaarde is voor de algemene ontwikkeling. Ook voor de ontwikkeling van de industrie is de beschikbaarheid over water een onmisbare factor.

Naast de betekenis die de watervoorziening heeft voor de volksgezondheid en de ontwikkeling van de bevolking is deze tak van industrie, zo meent prins Claus, ook van belang met het oog op het milieu. Bij de waterwinning en het opslaan van het water zijn schone bronnen en beschermde gebieden, zowel boven als onder de grond, een vereiste. Het ligt voor de hand, dat de regeringen van de landen in het algemeen streven naar een goede watervoorziening voor zoveel mogelijk mensen. Op het ogenblik is 99 procent van de Nederlandse bevolking aangesloten op het openbare waterleidingnet.

De Prins maakte de aanwezigen erop attent, dat de meeste en voornamelijk de westerse landen die op het congres vertegenwoordigd waren een soortgelijke situatie kennen. 'Dit staat in scherp contrast met de situatie in vele ontwikkelingsgebieden in de wereld: ongeveer 1,5 miljard mensen hebben geen watervoorziening en kunnen evenmin beschikken over schoon water. Overeenkomstig een recent rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie is er echter een groeiend besef, dat er iets moet worden gedaan aan deze ernstige situatie. De watervoorziening in met name 67 landen zal met 6

Op de KIWA-stand op de Aquatech-tentoonstelling gaven ir. G. Wijnstra en ir. Th. G. Martijn, directeur en adjunct-directeur van het KIWA toelichting aan respectievelijk Prins Claus en staatssecretaris Hendriks. De hoofdafdeling Speurwerk van het KIWA toonde een opstelling waarbij de bewaking van rivierwater dat tot drinkwater moet worden bereid, werd gesimuleerd.

procent uitgebreid moeten worden. In vergelijking met 1975 zullen in 1980 500 miljoen mensen meer over een watervoorziening moeten beschikken. Hiervoor is een investering van meer dan 20 miljard dollar nodig. Het behoeft geen betoog, dat het moeilijk zal zijn dit doel daadwerkelijk te bereiken'.

Vooraf in de gebieden buiten de steden en aan de rand van de bevolkingsconcentraties zijn de watervoorzieningen uiterst slecht. Een recent rapport van een Werkgroep ad

hoc voor de Watervoorziening en Hygiëne op het platteland, die is samengesteld uit vertegenwoordigers van negen internationale organisaties, verklaart dat:

- de bevolking water nodig heeft en wil;
- de watervoorziening uiterst langzaam op gang komt;
- het uitzicht op een snelle verbetering de komende vijf tot tien jaar er niet veel belovend uitziet;
- waar installaties zijn aangebracht, deze jammerlijk vaak kapot gaan of in onbruik raken als gevolg van verkeerde bediening en onderhoud.

Minder dan 15 procent van de landelijke bevolking wordt van water voorzien en een groter gedeelte door middel van publieke pompen. 'Men vraagt zich af waarom deze situatie nog voortduurt en wat er gedaan zou moeten worden om dit te veranderen'. Prins Claus is ervan overtuigd, dat de problemen niet alleen van technische aard zijn. Organisatie, sociale omstandigheden en opleiding spelen een belangrijke rol. Daarom moet er op verschillende terreinen iets gedaan worden. Het probleem moet op vele fronten worden aangepakt in plaats van in één sector. 'In deze mag de watervoorziening een belangrijke factor zijn of kan zelfs een sleutelpositie innemen, maar op de lange duur is water alléén blijkbaar niet voldoende het antwoord te geven op het gebrek aan ontwikkeling.'

Technische hulpverlening kan het probleem niet oplossen, zo meent de prins. Dikwijls beperkt het zich tot een oplossing ad hoc of

'Als dank' voor het officieel openen van het IWSA-congres en de Aquatech-tentoonstelling kreeg Prins Claus van ir. C. van der Veen een enveloppe met inhoud aangeboden, die de Prins bestemde voor de financiering van een water-project in Afrika.

van een plaatselijk probleem. De ontwikkelingslanden zullen uiteindelijk zichzelf moeten kunnen bedienen. Dit houdt in, dat er een infrastructuur moet komen, instituten moeten worden gebouwd, arbeiders moeten worden opgeleid, onderricht aan de bewoners moet worden gegeven en plaatselijke materialen moeten worden toegepast en gebruik moet worden gemaakt van de bedrevenheden van de plaatselijke bevolking.

'Onder technische hulpverlening heeft men te dikwijls verstaan het overbrengen van technieken en systemen die niet aan de situatie waren aangepast, die te geavanceerd en te ingewikkeld waren voor bediening en onderhoud in de ontwikkelingslanden. Wat men nodig heeft, is arbeidsintensieve apparatuur, die gemaakt is van materiaal dat ter plaatse verkrijgbaar is en waarvan het onderhoud door de mensen zelf kan worden verricht.'

De prins is van oordeel, dat het probleem van de watervoorziening nooit zal worden opgelost zonder dat de ontwikkelingslanden een belangrijke rol spelen bij het aanpakken van de grondoorzaken zoals gebrek aan opgeleid personeel, onvoldoende infrastructuur en de toepassing van de verkeerde technieken. 'Wat men nodig heeft is de politieke wil van de landen om deze problemen te overwinnen. Sommigen noemen het motivatie. Hier betekent het, dat de deskundigen — en dat bent U zelf — in Uw eigen land er in grote mate toe zullen moeten bijdragen, dat het belang van een goede watervoorziening in onze dagelijkse samenleving wordt erkend.'

Een van de taken die de westerse wereld in

VEWIN-voorzitter Brandsma, ir. G. Wijnstra en de secretaris van de IWSA, de Brit R. Fairall (v.l.n.r.).

dit opzicht heeft is in de ogen van de prins de mensen duidelijk te maken wat ons ertoe heeft bewogen voorrang te geven aan de watervoorziening. Tegelijkertijd moeten we hen het gereedschap in handen geven om het zelf te doen. Dit is niet alleen gereedschap in technische zin, maar ook werktuigen voor een geschikte opleiding en onderricht, een juist beheer en administratie. Voorts zal de bevolking die er gebruik van maakt erbij betrokken moeten worden.

Het schonk de prins voldoening te constateren, dat er internationaal steeds meer aandacht wordt geschonken aan de ontwikkeling van de watervoorziening. 'Na de internationale conferenties over problemen als voedsel en bevolking is 1976 het jaar van de internationale Habitat conferentie, waar de watervoorziening een belangrijk onderwerp van gesprek vormde. 1977 zal het jaar zijn de Internationale Water Conferentie in Argentinië, die een nieuwe impuls zal geven aan het doel waarnaar wij nu streven'.

Het wereldvoedselprobleem kan alleen wor-

den opgelost, als de produktie in de ontwikkelingslanden wordt verhoogd. De overbevolking kan alleen worden teruggebracht, als de groei in de Derde Wereld wordt afgeremd. De watervoorziening kan alleen tot een oplossing worden gebracht, als de arme landen het probleem aanpakken met hun eigen kracht en eigen middelen, zo redeneerde de prins.

Op internationaal niveau verhoogt de Wereldgezondheidsorganisatie haar activiteiten om de onderontwikkelde landen te helpen bij de watervoorziening. Voorts werken negen internationale instellingen samen in een werkgroep ad hoc ter bevordering van het werk op dit gebied en in de zorg voor hygiëne op het platteland en aan de rand van de steden. De donorlanden spannen zich ook steeds meer in, zo constateerde prins Claus.

'Ik ben blij, dat mijn eigen land ook een bescheiden rol speelt door middel van een buitenlands hulpprogramma en meer specifiek door het werk van het International Reference Centre for Community Water Supply, dat is ingesteld in samenwerking met de Wereldgezondheidsorganisatie. Degenen onder U, die de afgelopen week hebben deelgenomen aan het seminar van het IRC voor vertegenwoordigers van ontwikkelingslanden, zullen hebben gemerkt dat deze organisatie bereid is hulp te verlenen waar en wanneer dat nodig is'.

'Er is geen twijfel over', zo ging de prins verder, 'dat de International Water Supply Association in staat zal zijn haar eigen rol te spelen bij de hulpverlening aan de Derde Wereld. Ik heb gemerkt, dat vele vertegenwoordigers van ontwikkelingslanden in ons midden zijn. In het programma heb ik ook gezien, dat tijdens dit congres speciaal aandacht wordt geschonken aan de problemen van de Derde Wereld. Uw organisatie heeft ongetwijfeld grote mogelijkheden in zich de arme landen te helpen. Ik heb begrepen, dat de IWSA op het standpunt staat dat de watervoorziening in de onderontwikkelde gebieden niet alleen een probleem van deze landen is, maar een zorg voor iedereen. Ik heb ook begrepen, dat het Uw verlangen is Uw krachten in te spannen voor dat gedeelte van de wereld, waar meer dan een miljard mensen missen waar wij voor werken. Ik ben ervan overtuigd, dat het een verstandige wens is en ik wens U veel succes voor de komende jaren'.

Prins Claus met gevolg bij de 'Slipperkast' op de VEWIN-stand. Door het indrukken van knopjes stelt men vragen die op een lichtpaneel worden beantwoord.

